

diis aggressus est. Tudischetus, cum Iuliano, domestici Scipionis milites, primi omnium in insidiarum loco cum hoste pugnarunt, ad id ut Sfortiani terga nudarent. Quibus succenturiatus est Tibertus, qui propter adventum Scipionis ad fossas, quas superiori nocte pro sua defensione effodi fecerat, iterum atque iterum propullus est. Tum Scipio: *Puerile, inquit, hoc est; si magnanimi sunt, & fortes, ut haberi volunt, prodeant in latos campos Sfortiani;* ac revocatis omnibus utriusque ordinis militibus: *experiamur, ait, si locum sibi peropportunum, nobis verò non satis convenientem egredi volunt.* Cumque his verbis militiam suam in Oppidum usque reflexit. Tunc cœpere hostes usque ad tuta loca vagari. Risit Imperator jocundissimus ad Karolum Muntonis Comitem, & ad eos, qui aderant Præfectos, & milites; deinde ait: *hostes nostri simulacrum pugnae cœrent in malum sanè cocularium incidimus. Tu sequentes acies coege, ego in castra primas remittam, ut abeamus.* Sic læta fronte rationantes in castra regressi sunt, etsi paulò post rumor esset, adventasse Annibalem, qui magnopere optaverat priori pugnae interfuisse.

Eodem die Pollanus, & Albanensis Præfecti cum Urso Duce excursionem in Oppidum Ortholengum fecere, parum tamen feliciter; nam Albanensis juxta oculum fauciatus est, sine præda reversi sunt. Capti ex nostris milites duo, ex hostibus verò ablatis equis pabulatorum sex.

Scipio, & Annibal summa auctoritate Imperatores, Exercitus eorum servant illætos quantum queunt, nec quisque virtutis suæ obliviscitur. In solos pabulatores equitatus crebri fiunt, sola pabulatorum præsidia manus conferunt, perpaucis hinc inde captis, etsi gloriosa magis sit Scipionis conditio, nam ad cancellos, & foveas castrorum Annibalis Bracchiani milites persæpe excurrerant, atque hostem intrepidè ad pugnam provocabant.

Decimosextimo Kalend. Julius pugna acris apud Alfianellum, quod Oppidum erat in medio utriusque Exercitus, facta est. Hic Gallupporum Scipionis manus fortiter dimicavit. Horum equi omnes pene eviscerati sunt. Hic versus Ursinus, & Bertholdus Tadei Marchionis filius viriliter cum hoste pugnaverunt. Hic tanta fuit animi præstantia, tanta Scipionis auctoritas, ut Sfortianos numero longè plures in fugam converteret, etsi utrinque acri vulnere confossi forent quàm plurimi, ac multi cum sanguine animas effudissent.

Quartodecimo Kal. Julius iterum ab omni Venetorum Exercitu in pabulatores itum est, pugnatumque contra præsidia, quæ simul cum pabulatoribus, foveæ tutelâ evaserunt; captis ex hoste militibus sex, ex pabulatorum verò equis decem, ex Venetis quatuor equitibus levioribus. Ex hac pugna ingens lætitia inter Venetos exorta est. Arbitrabantur enim, Sfortiam secundum Annibalis filium ab Angelo Dirutano captum, cum non ipse, sed ejus domesticus, cui vestem suam dederat, captus in castra deduceretur.

Cupiebant Imperatores castra aliò deducere, sed antemurale quoddam apud Pontemvicum perficere erat animus Scipionis, ut Oppidum equitibus, pedite, & rebus necessariis munitum, Exercitu moto, relinqueret; postri die veniunt Legati ad Imperatorem, consultantque de rebus agendis, deque movendis castris, cum ibidem defectu pabulorum restari non posset.

Postero die Scipio, ut solebat, invadere præsidia pabulatorum instituit; quod negotium Corneo commisit, & Capuano. Hostem cum prima acie aggreditur Capuanus, & Equitibus expeditis. Sed cum essent tres Sfortianorum cohortes, & non parva peditum copia, necesse fuit cum duabus cohortibus, quas secum habebat, & peditibus ferè ducentis, Capuano Corneum succenturiari. Utrinque certatur egregiè. It Scipio cum Legatis visere, quid agatur. Hunc decem acies sequebantur, & mille ferè pedites, qui favore Scipionis freti, ita Venetis auxiliati sunt, ut terga vertere Sfortiani cogentur. Interea res Annibali nuntiata est: præmittit sex & decem acies, suorum subsidio.

Moxque accinctus armis, si qua deficerent, succenturiaturus accedebat; quod postquam Scipio intellexit, principio pugnam dirimit, ac milites utriusque ordinis sonu tubarum cœgit, atque Alfianellum versùs veniebat, cum Sfortiani pedites clara voce Bracchianos ad pugnam vocant. Sequebantur paulatim instructæ acies, & nos jam tuta tenebamus. Tum Scipio noluit ab hoste provocatus dimicare: *diffraamus, inquit ad Legatos, hanc pugnam in alium diem, quandoquidem nobis hodie, Diis gratia, bene successit.* Erant enim capti pabulatorum equi septuaginta, milites duo, ex Bracchianis autem nemo. In hac pugna Capuanus egregiè cum hoste certavit. Bertholdus Tadei Marchionis filius non mediocrem laudem pugnano promeruit. Antonius Politus eo die viriliter cum hoste certavit. Parte alia Scaramucectus, Jacobus Laudensis, & Nicolaus Fabrianensis magnam laudem in ea pugna meruerunt.

Nono Kal. Julius Ludovicus Princeps Mantuanus, & Tibertus agrum Veronensem opprimebant, ac positis tormentis, Oppidum Belforte, quod erat in Veronensi, & Oppidum Plusforte, quod defecerat à Principe Mantuano, vi cepit, diripuit, ac solo adæquari iussit, cum nullum afferre possent illis subsidium sex cohortes, & duæ peditum centuriæ, quas Pollono Duce Scipio ad auxiliandum præmiserat; interea multæ equitum turmæ, & peditum copiarum in agrum Cremonensem ultra Olium flumen per Pontifici pontem egressi excurrerunt. Harum aliqua cum ingenti præda reversa est; aliqua manum cum hoste, æquo Marte, conferuit; alicujus pars non sine sanguine, ac strage multorum ab Oppidanis capta est. Parte alia Sfortiani ad portas Brixientis ferè excurrunt, alii Aporetate cum magna armentorum præda, & captivis, Calvisanum, unde egressi fuerant, revertuntur. Interdum utraque pars hostium comeatus raptis bovis invadebat. Quid verbis moror?

*Omnes se præda accingunt, opibusque futuris.*

Sextum ex agro Cremonensi Oppidum defugere ab Annibale, & ad fidem Venetorum confugere duorum dierum termino pepigit; quod cum non servasset, Fustichectus, & Baptista Balzo cum centum equitibus, toridemque domesticis militibus Scipionis in equitatu quodam ferè diriperunt. Tandem non inde discessit, quin multi utrinque vulnerati, ac caesi forent. Illud tamen dignum memoriâ referam, quòd matrona quædam Fustichectum pugnantem super ponte Oppidi per lora captum traheret, quæ multis ab eo vulneribus confossa est; denique dum pons sublevaretur, in foveam aqua plenam audax virago prolapsa est. Bracchiani verò salvâ armenti, ac gregis prædâ,